HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ליתא למתניתין מקמי ברייתא דתניא [א]רבי יוסי אומר [א]אנדרוגינוס בריה בפני עצמה הוא ולא הכריעו בו חכמים אם זכר אם נקבה אדרבה ליתא לברייתא מקמי מתניתין [ב]מדשבקיה רבי יוסי לבר זוגיה ש"מ הדר ביה ושמואל אמר ליתא לברייתא מקמי מתניתין אדרבה ליתא למתניתין מקמי ברייתא דהא שמעינן ליה לשמואל [ג]דחייש ליחידאה הני מילי כי לא מתעקרא מתניתין אבל כי מתעקרא מתניתין לא חייש אמרי בי רב משמיה דרב הלכה כרבי יוסי באנדרוגינוס ובהרכבה ושמואל אמר בקושי ובקידוש אנדרוגינוס הא דאמרן הרכבה דתנן [ד][ב]אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה ואם נטע והבריך והרכיב יעקור [ה]רבי יהודה אומר כל הרכבה שאינה קולטת בשלשה ימים שוב אינה קולטת רבי יוסי ור' שמעון אומרים [ג]שתי שבתות ואמר ר"נ אמר רבה בר אבוה לדברי האומר שלשים צריך שלשים ושלשים לדברי האומר שלשה צריך שלשה ושלשים לדברי האומר שתי שבתות [ד]צריך שתי שבתות ושלשים ושמואל אמר בקושי וקידוש קושי דתנן [ו]כמה יהא קישויה ר"מ אומר או ארבעים או חמשים יום רבי יהודה אומר דייה חדשה רבי יוסי ור' שמעון אומרים [ה]אין קישוי יותר משתי שבתות קידוש דתנן [ז]המסכך גפנו על גבי תבואתו של חברו הרי זה קדש וחייב באחריותו [ח]דברי רבי מאיר רבי יוסי ורבי שמעון אומרים

ליתא למתני'. דקתני לר' יוסי[ט] אנדרוגינוס מאכיל את אשתו בתרומה: **מקמי ברייתא.** דקתני לר' יוסי ספיקא הוא: **מדשבקיה רבי יוסי לר' שמעון בן זוגיה.** דאיירי בהדיה במתני' ואיירי בברייתא לחודיה ש"מ הדר ביה ולאו תנאי היא דתימא סמי תנא דברייתא מקמי תנא דמתני' דאי תנאי היא תרוייהו הוה תני להו נמי בברייתא ומפיך לדרבי שמעון כדאפכא לדרבי יוסי: **דחייש ליחידאה.** דאמר שמואל בהחולץ (לעיל דף מא.) הלכה כרבי יהודה בשומרת יבם שקדש אחיו את אחותה ומהכא אמרינן לה במס' מגילה בפ' הקורא (דף יח:): **הלכה כרבי יוסי.** דמתני' ואמרי בי רב היינו רב הונא כדלקמן[י] ופליג אדאמרן לעיל אליבא דרב ליתא למתניתין ובהרכבה לקמן מפרש לה וכן קושי וקידוש וכולהו איירי רבי שמעון בהדיה הלכך מסתברא דאדר' יוסי דמתני' קאי דאיירי רבי שמעון בהדיה: **יעקור.** דקא קלטה בשביעית דאין הרכבה קולטת בפחות משלשים יום: **צריך שלשים ושלשים.** כדי שתקלוט שלשים לפני שביעית דכל שלשים לפני שביעית כשביעית דמו דנפקא לן מבחריש ובקציר תשבות[כ] במשקין בית השלחין (מ"ק ג:): **ג' ול'.** ג' לקליטה שתקלוט קודם זמן האיסור: **כמה יהא קישויה.** דקיי"ל (נדה דף לו:) בנדה דאורייתא המקשה בתוך י"א שבין נדה לנדה ורואה דם ג' ימים רצופים מחמת צער וולדה אינה באה לידי זיבה להיות צריכה ספירת ז' נקיים כיולדת בזוב אלא ימי טומאת לידה כיולדת גרידתא דתניא (שם) כי יזוב זוב דמה[ל] דמה מחמת עצמה ולא מחמת ולד וכמה יהא קישויה דאמרי' מחמת ולד הוא אפילו מ' או חמשים יום קודם לידה: **דייה חדשה.** חדש תשיעי שהיא יולדת בו ופעמים שאין יותר מיום או יומים כגון שילדה בב' בחדש אין הולד מטהר אלא דמים שראתה מר"ח ואילך שאין באה על ידו לזיבה אם לא ראתה ג' ימים רצופים קודם ר"ח דקסבר ר' יהודה שיפורא גרים[מ] (שופר שבית דין תוקעים לקידוש[א] גורם הקשוי) ופעמים שהוא מטהר את כל החדש כגון אם ילדה בסופו ואין הטהרה אלא מזיבה אבל מנדה אינו מטהרה בימי נדה ואם שפתה מן הצער סמוך ללידה יום אחד אף מזיבה לא טהרה והרי היא יולדת בזוב וצריכה ז' נקיים דאגלאי מלתא דצער קמא לאו מחמת ולד הוה: **קידש.** לשון פן תקדש (דברים כב). אסר תבואת חברו וחייב לשלם:

אמרי

בריה בפני עצמה כו'. אר"י דהאי בריה לא הוי פירושו כגון בריה שבמקומות אחרים שאינו ספק אלא בריה דקאמר הכא היינו שהוא ספק כדקאמר ולא הכריעו בו כו' וכן משמע בהמפלת (נדה דף כח.) דאמר רב טומטום ואנדרוגינוס שראו לובן או אודם אין שורפין עליו את התרומה ראו לובן ואודם כאחת שורפין עליו את התרומה אלמא בהדיא משוי ליה רב ספיקא והיינו ע"כ כר' יוסי דברייתא דלר' יוסי דמתני' זכר הוא וקשה דבתוספתא דבכורים (פ"ב) מסיים בהך ברייתא דשמעתין אבל טומטום אינו כן אלא או ספק איש או ספק אשה מכלל דאנדרוגינוס לא הוי ספק אלא אינו לא איש ולא אשה ועוד מדלת"ק דר' יוסי דתוספתא דבכורים הוי אנדרוגינוס ספק ומטמא באודם כנשים ובלובן כאנשים מכלל דלר' יוסי לא הוי ספק ואר"י דהתם ה"פ אבל טומטום אינו כן כמו אנדרוגינוס שהוא ספק מחמת שהוא בריה משונה משום שיש לו זכרות ונקבות והוא ספק לעולם אבל טומטום אינו כן אלא ספק שהוא איש ודאי או אשה ודאית אלא שהוא מכוסה ואין ניכר ואם קדש ונקרע ונמצא זכר אגלאי מילתא דמתחלה היה זכר ודאי וכן אם נתקדשה ונמצאת נקבה ור' יוסי לא פליג אתנא קמא אלא לפרושי טעמא דתנא קמא קאתי אע"ג דקתני ר' יוסי אומר אי נמי כולה ר' יוסי היא ותני שרבי יוסי אומר ועי"ל דפליג אמאי דקאמר תנא קמא (שם) הריני נזיר שזה איש ואשה פירוש שניהם בין איש בין אשה הרי זה נזיר ועלה פליג ר' יוסי שאין חשוב איש ואשה אלא או זה או זה ות"ק סבר שחשוב שניהם במקצת כאיש ובמקצת הוא כאשה וקאמר נמי ת"ק הריני נזיר שאין זה לא איש ולא אשה הרי זה נזיר לפי שאין זה לא איש גמור ולא אשה גמורה: **רבי** יוסי לבר זוגיה כו'. תימה דלמא הדר ביה מברייתא לגבי ר' שמעון דמתניתין: **כי** מתעקרא מתני' **לא חייש.** ואע"ג דכמה משניות סוברות דאנדרוגינוס ספק בפ' אם לא הביא (שבת דף קלד:) ובהמפלת (נדה דף כח. ושם) ובפרק על אלו מומין (בכורות דף מב. ושם) מ"מ לר' יוסי אנדרוגינוס הוא זכר שהמשנה היא עיקר מן הברייתא ומ"מ דייק שפיר לקמן דאנדרוגינוס לשמואל זכר הוא אע"ג דכמה משניות סברי דספיקא הוי דאם איתא דסבר כההיא משניות לא היה אומר דליתא לברייתא דכיון שתופס אותה סברא עיקר היה לו לומר דברייתא היא עיקר שאומרת כן לרבי יוסי:

הלכה כר' יוסי באנדרוגינוס. פירש בקונטרס כרבי יוסי דמתניתין פסק דבכל הנך מילי דחשיב הכא אנדרוגינוס הרכבה וקושי וקידוש כולם משניות הם ואיירי ר' שמעון בהדי רבי יוסי ש"מ דאאנדרוגינוס דמתני' קאי א) ועוד דאמרי בי רב היינו רב הונא ושמעי' ליה לרב הונא דאמר לקמן משמיה דרב אנדרוגינוס חייבין עליו סקילה משני מקומות ב) ופליגי אדאמרן לעיל אליבא דרב דליתא למתני' מדקאמר דליתא משמע דסבר כברייתא כדמדקדק לקמן אדשמואל דסבר כר' יוסי דמתני' מדקאמר ליתא לברייתא וההיא דהמפלת סבר רב נמי כר' יוסי דברייתא גבי טומטום ואנדרוגינוס שראו לובן או אודם והשתא אמוראי נינהו ואליבא דרב: **לדברי** האומר שלשים צריך ל' ושלשים. פר"ת דלאו אשביעית קאי דלענין נטיעה ליכא תוספת שביעית לאסור נטיעה הנקלטת בתוספת שביעית ג) אלא לענין ערלה קאמר וה"ק לדברי האומר שלשים לקליטה צריך לגבי ערלה שלשים ושלשים ואר"י דסוגיא דפ"ק דר"ה (דף י: ושם) מוכחת כן גבי הא דתניא אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב ערב שביעית שלשים יום לפני ר"ה עלתה לו שנה ומותר לקיימן בשביעית כו' ודייק התם דלא מיתוקמא כרבי אליעזר דאמר שלשים יום בשנה חשובים שנה משום דלדידיה שלשים ושלשים בעי ומוקי לה כרבי מאיר דאמר יום אחד בשנה חשוב שנה דיום שלשים עולה לכאן ולכאן ואם איתא דרב נחמן אמר רבה בר אבוה אשביעית קאי שפיר מיתוקמא ההיא דאחד הנוטע כר' אליעזר ולא הזכיר התנא אלא שלשים של קליטה לא הזכיר כמו שבמתני' דאין נוטעים דמייתי הזכיר ל' של קליטה ושייר שלשים של התוספת הנחשבין שנה: **קידוש** דתנן כו'. אע"ג דפסקי' בהגוזל (ב"ק דף ק. ושם) כי הך דר' מאיר דדאין דינא דגרמי מ"מ אפשר דהלכה כר' יוסי בהא דקאמר לא קידש ואפשר דר' יוסי מודה לר' מאיר דאם קידש דחייב באחריותו והתם לא מייתי אלא למהכא שמעינן דדאין דינא דגרמי ולענין דינא דגרמי הוא דפסקינן כותיה בעלמא אבל הכא הלכה כר' יוסי דלא קידש: **המסכך.** הוא הדין הזורע כההוא עובדא דמייתי רבי יוסי בסיפא אלא נקט המסכך משום רבותא דרבי מאיר דאף במסכך אסור: **רבי** יוסי אומר כו'. בסיפא מייתי רבי יוסי מעשה באחד שזרע כרמו של חברו והתיר רבי עקיבא אם בזריעת תבואה דהוי כלאים דאורייתא התיר אם כן הא דאמר בהקומץ זוטא (מנחות דף טו. ושם) מעשה באחד שזרע כרמו של חברו סמדר ואסרו חכמים את הזרעים והתירו הגפנים ומשמע [ב] דבשאר זרעים דהוו דרבנן איירי אבל בקנבוס ולוף או ה' המינים שהם כלאים דאורייתא היו אוסרים גם הגפנים שאינן של זורע אם כן לא אתיא ההיא דמנחות כרבי יוסי אף על גב דפסיק שמואל כותיה אלא כרבנן ורב הונא אמר רב אמר נמי בסמוך דאין הלכה כרבי יוסי והא דלא מוקי התם כרבי יוסי ונימא דהתירו הגפנים אפילו בכלאים דאורייתא היינו משום דקסבר לרבי יוסי אפילו זרעים מותרים דכיון דמן התורה אין אדם אוסר [ג] בכלאים דבר שאינו שלו אין כאן כלאים והכל מותר:

אין

מסורת הש"ס

א) [תוספתא דבכורים פ"ב], ב) [לעיל ס:], ג) [מגילה יח:], ד) שביעית פ"ב מ"ו ר"ה י:, ה) [פסחים נה.], ו) נדה לו:, ז) ב"ק ק. כלאים פ"ז מ"ד, ח) [במשנה דכלאים וכן בירושלמי ליתא דברי ר"מ וכן מוכח מתוס' דב"ק ק. ד"ה מחילת וכו' דסתם משנה ר"מ וכו' וכן בהרא"ש ליתא], ט) [לעיל פא.], י) [ע"ב], כ) [שמות לד], ל) [ויקרא טו], מ) ס"א אין זה,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דייה חדשה כו' שב"ד תוקעין לקידוש החדש: (ב) תד"ה ר"י כו' והתירו הגפנים ומשמע התם וכו': (ג) בא"ד אין אדם אוסר דבר שאינו שלו כצ"ל ותיבת בכלאים נמחק:

מוסף רש"י

דחייש ליחידאה. במקום שהיחיד מחמיר ורבים מקילין (מגילה יח:). **יעקור.** לפי שקלטה בשביעית (ר"ה י:). **לדברי האומר שלשים.** יום לקליטה, צריך שלשים. לקליטה ושלשים. לתוספת (שם). **כמה יהא קישויה.** דלא אתיא לידי זיבה בכל דמים שתראה, אפילו ארבעים או חמשים יום. אם לא שפתה יום אחד סמוך ללידה לא אתיא לידי זיבה ולא הויא יולדת בזוב (נדה לו:). **דייה חדשה.** דיה אם נטהר את הקושי חדש אחד, היינו תשיעי, אבל קשתה שלשה בתוך י"א ימי זיבה בחדש השמיני, ואפילו מקשה והולכת כל תשיעי הרי זו יולדת בזוב מחמת שלשה ימים של שמיני (שם). **הרי זה קדש.** אסר את התבואה (ב"ק ק.).

עין משפט נר מצוה

קלה א מיי' פ"ב מהל' אישות הלכה כד ופ"ב מהלכות נזירות הלכה י':

קלו ב ג ד מיי' פ"ג מהלכות שמיטה ויובל הלכה יא סמג לאוין רסו:

קלז ה מיי' פ"ז מהל' איסורי ביאה הלכה א סמג לאוין קיא:

תוספות ישנים

מדשבקיה ר' יוסי לבר זוגיה. וא"ת ומנלן דברייתא עיקר דלמא ר' יוסי אמר הברייתא ברישא ושמע לר' שמעון הא דמתני' וסברה ואמר נמי כוותיה והדר ביה מברייתא ומתני' עיקר אין זה קושיא דהא סברא הוא דמתני' קדמה לברייתא כנ"ל עוד אומר רבינו נתנאל מדקאמר ולא הכריעו בו חכמים משמע דשמעיה לחכמים שהכריעו בו לעשותו כזכר והוא לא חשיב ליה הכרעה ברורה דמשמע ולא הכריעו לא הכריעו היטב והיינו מר' שמעון שהכריע בו לחשבו כזכר והוא לא סבר כן: א) וראיה לדבר דכרבי יוסי דמתני' פסיק דאי כרבי יוסי דברייתא תרתי דרב למה לי נומר דהלכה כר' יוסי: ב) אבל י"ל מההיא דלקמן דהא דסבר דחייב עליו מב' מקומות היינו משום יתורא דואת זכר (ויקרא יח) דמרבינן ליה ומ"מ קשיא דהא ודאי אי לאו זכר לא רבייה קרא אכן יש לדחות דודאי גבי סקילה שאני משום דגלי קרא דהכי נמי אשכחנא דר' יהודה אמר לעיל (עב:) אנדרוגינוס שקידש קידושו פסול מפני שהוא ספק איש ספק אשה ובפ' ר' אליעזר דמילה משמע (שבת קלד:) דשרי ר' יהודה למול אנדרוגינוס בשבת וא"כ ודאי טעמא משום דגלי קרא יתורא ד(המול) ימול כל זכר (בראשית יז יב) דמרבי ליה והכא נמי גבי סקילה שאני דגלי קרא: ג) דאמרינן פ"ק דר"ה (יג:) האורז והדוחן והשומשמין שהשרישו יום אחד לפני ר"ה מתעשרין לשעבר ומותרין מיד בשביעית אלמא לא בעינן [תוספת כלל] רק בחרישה וקצירה דכתיב (שמות לד) בחריש ובקציר תשבות. אפילו ארבעים ונ' יום. פירשתי בנדה: המסכך גפנו פירשתי פ"ק דב"ק: